

ODBOR REGIJA

Odbor regija sastoji se od 329 članova koji predstavljaju regionalna i lokalna tijela 27 država članica Europske unije. Izdaje mišljenja u slučajevima kada je prema Ugovorima savjetovanje obavezno ili neobavezno i, po potrebi, na vlastitu inicijativu. Njegovi članovi nisu vezani nikakvim obvezujućim napucima. Neovisni su u obavljanju svojih dužnosti, što je u općem interesu Unije.

PRAVNA OSNOVA

Članak 13. stavak 4. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), članci 300. i 305. do 307. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i razne odluke Vijeća o imenovanju članova Odbora regija i njihovih zamjenika, koje predlažu države članice, na mandat od pet godina.

CILJEVI

Odbor regija savjetodavno je tijelo osnovano 1994. nakon stupanja na snagu Ugovora iz Maastrichta koje zastupa interese regionalnih i lokalnih tijela u Europskoj uniji i u njihovo ime upućuje mišljenja Vijeću i Komisiji. Članovi mogu biti, na primjer, načelnici regionalnih tijela, gradonačelnici ili izabrani ili neizabrani predstavnici regija i gradova u 28 država članica EU-a.

U opisu zadatka Odbora regija stoji da je to politička skupština nositelja izbornog mandata regionalnog ili lokalnog biračkog tijela te da se ti nositelji zalažu za europsku integraciju. Njome se osigurava institucionalna zastupljenost svih teritorijalnih područja, regija, gradova i općina Europske unije.

Zadaća mu je uključiti regionalna i lokalna tijela u europski proces odlučivanja i tako poticati veće sudjelovanje građana.

Da bi što bolje izvršavao tu ulogu, Odbor regija dugo je tražio pravo obraćanja Sudu Europske unije u slučajevima nepoštovanja načela supsidijarnosti. Nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, Odbor je to pravo u skladu s uvjetima iz članka 8. Protokola br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti i dobio.

Rad Odbora regija u području kohezijske politike usmjeren je, djelovanjem Povjerenstva za teritorijalnu kohezijsku politiku (COTER), na ocjenu ishoda pregovora na sporazume o partnerstvu te operativne programe i poštovanje načela partnerstva u kontekstu programskog razdoblja europskih strukturnih i investicijskih fondova 2014. – 2020. te na izvješća o koheziji koja sastavlja Komisija. Područjem djelovanja obuhvaćeni su i mobilnost u regijama s geografskim i demografskim poteškoćama

te dvije makroregionalne strategije za jadransko-jonsku (EUSAIR) i alpsku (EUSALP) regiju.

ORGANIZACIJA

A. Sastav (članak 305. UFEU-a, Odluka Vijeća (EU) 2019/852[1])

1. Broj i podjela mjesta po državama

U skladu s odredbama [Odluke Vijeća \(EU\) 2019/852](#) od 21. svibnja 2019., Odbor regija sastoji se od 329 članova i isto toliko zamjenika, koji su razdijeljeni po državama članicama kako slijedi:

- po 24 za Njemačku, Francusku i Italiju,
- po 21 za Španjolsku i Poljsku,
- 15 za Rumunjsku,
- po 12 za Austriju, Belgiju, Bugarsku, Češku, Grčku, Mađarsku, Nizozemsku, Portugal i Švedsku,
- po 9 za Hrvatsku, Dansku, Finsku, Irsku, Litvu i Slovačku,
- po 7 za Latviju, Estoniju i Sloveniju,
- po 6 za Cipar i Luksemburg,
- 5 za Maltu.

2. Postupak imenovanja

Vijeće jednoglasnom odlukom imenuje članove na pet godina na temelju prijedloga dotične države članice (članak 305. UFEU-a). Za razdoblje od 26. siječnja 2020. do 25. siječnja 2025. Vijeće je donijelo [Odluku \(EU\) 2019/2157](#) od 10. prosinca 2019. o imenovanju članova i zamjenika članova Odbora regija. Vijeće je 20. siječnja 2020. donijelo [Odluku \(EU\) 2020/102](#), kojom je imenovalo i članove i zamjenike članova za koje je zaprimilo prijedloge država članica nakon 20. prosinca 2019. Njihov se mandat može obnoviti. Imenovani članovi moraju imati ili izborni mandat regionalnog ili lokalnog biračkog tijela ili biti politički odgovorni izabranoj skupštini (članak 300. stavak 3. UFEU-a). Kada se mjesto članova ili zamjenika članova po isteku njihovih mandata oslobodi (npr. po okončanju regionalnog i lokalnog mandata na temelju kojeg su predloženi), javlja se potreba za zasebnom odlukom Vijeća.

B. Struktura (Članak 306. UFEU-a)

Odbor iz redova svojih članova bira predsjednika i predsjedništvo na mandat od dvije i pol godine. Odbor donosi svoj poslovnik i dostavlja ga Vijeću na odobrenje (posljednji je usvojen 31. siječnja 2014. na temelju članka 306. UFEU-a). Njegov se rad odvija u okviru šest specijaliziranih odbora koji izrađuju nacрте mišljenja i rezolucija, a oni se zatim podnose na usvajanje na plenarnoj sjednici. U pravilu se održava šest plenarnih sjednica godišnje.

Plenarnoj sjednici predsjedava [predsjednik](#) skupštine (članak 306. UFEU-a) i njegova je glavna zadaća usvajanje mišljenja, izvješća i rezolucija, usvajanje nacрта projekcije prihoda i rashoda Odbora, usvajanje političkog programa Odbora na početku svakog

mandata, izbor predsjednika, prvog potpredsjednika i ostalih članova predsjedništva, osnivanje, unutar institucije, povjerenstava zaduženih za politike te usvajanje i revidiranje poslovnika Odbora.

Učinkovitosti radi Odbor regija s tajništvom Gospodarskog i socijalnog odbora dijeli neke usluge svog stalnog tajništva u Bruxellesu (vidi Protokol br. 6 o mjestu sjedišta institucija te određenih tijela, ureda, agencija i službi Europske unije). Osim toga, u okviru proračunskog postupka za 2014. godinu Predsjedništvo Parlamenta i Odbor regija dogovorili su se da će zajedno ostvariti uštede na području pismenog prevođenja. Odbor regija (dio VII. proračuna EU-a) je 2018. raspolagao administrativnim proračunom od otprilike 96 milijuna eura.

OVLASTI

A. Davanje mišljenja na zahtjev drugih institucija

1. Obavezno savjetovanje

Vijeće i Komisija moraju se savjetovati s Odborom regija prije donošenja odluke o pitanjima koja se odnose na:

- obrazovanje, strukovno obrazovanje i mlade (članak 165. UFEU-a),
- kulturu (članak 167. UFEU-a),
- javno zdravlje (članak 168. UFEU-a),
- transeuropske prometne, telekomunikacijske i energetske mreže (članak 172. UFEU-a) te
- ekonomsku i socijalnu koheziju (članci 175., 177. i 178. UFEU-a).

2. Neobavezno savjetovanje

Komisija, Vijeće i Parlament također se mogu savjetovati s Odborom regija u svim slučajevima kada to smatraju potrebnim.

Kada se Europski parlament, Vijeće ili Komisija savjetuju s Odborom regija (bilo obavezno ili neobavezno), mogu odrediti rok (najmanje mjesec dana, u skladu s člankom 307. UFEU-a) za davanje mišljenja. Izostanak mišljenja nakon isteka tog roka ne sprječava njihovo daljnje djelovanje.

B. Davanje mišljenja na vlastitu inicijativu

1. U slučaju savjetovanja s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o tome treba obavijestiti i Odbor regija, koji pak može izdati mišljenje o dotičnom pitanju ako smatra da je riječ o regionalnim interesima.

2. Općenito, Odbor regija može izdati mišljenje kad god to smatra potrebnim. Odbor je na primjer izdavao mišljenja na vlastitu inicijativu iz sljedećih područja: mala i srednja poduzeća (MSP), transeuropske mreže, turizam, strukturni fondovi, zdravlje (borba protiv droga), industrija, gradski razvoj, programi osposobljavanja i okoliš.

C. Upućivanje na Sud Europske unije – naknadno (ex post) sudsko preispitivanje

Odbor također može pokrenuti postupke pred Sudom radi zaštite svojih prava ([članak 263. UFEU-a](#)). Drugim riječima, može pokrenuti postupke pred Sudom ako smatra da

se nije tražilo njegovo mišljenje kada je to bilo obvezno ili ako postupci savjetovanja nisu provedeni na pravilan način (postupci za poništenje akata ([1.3.10](#))).

Ako postupci savjetovanja nisu provedeni pravilno, pravo na pokretanje postupka u skladu s [člankom 8. Protokola br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti priloženog Lisabonskom ugovoru](#) omogućuje Odboru regija da od Suda zatraži da utvrdi poštuje li se zakonodavnim aktom koji potpada pod nadležnost Odbora regija načelo supsidijarnosti.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Prema Poslovniku Europskog parlamenta (Prilog VI., točka XII.), Odbor za regionalni razvoj (REGI) nadležan je za održavanje odnosa s Odborom regija, organizacijama za međuregionalnu suradnju te lokalnim i regionalnim tijelima.

Na temelju [Sporazuma o suradnji između Europskog parlamenta i Odbora regija od 5. veljače 2014.](#):

- Odbor regija priprema procjene učinka za prijedloge zakonodavstva EU-a koje pravovremeno šalje Parlamentu prije početka postupka izmjene. Tim procjenama učinka obuhvaćene su pojedinosti o učinkovitosti postojećeg zakonodavstva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te mišljenja o poboljšanjima predloženog zakonodavstva.
- Jedan član Odbora regija poziva se na sve relevantne sjednice odbora Parlamenta. Taj „izvjestitelj” ili glasnogovornik predstavlja mišljenje Odbora regija. Zauzvrat, izvjestiteljima Parlamenta dozvoljeno je prisustvovati sjednicama Odbora regija.
- O općoj zakonodavnoj suradnji i planu rada raspravljaju dvaput godišnje predsjednik Konferencije predsjednika odbora Parlamenta i njegov pandan u Odboru regija.

Odbor REGI i Povjerenstvo COTER od 2008. organiziraju godišnju zajedničku sjednicu u sklopu događaja „Otvoreni dani: europski tjedan regija i gradova”.

Udo Bux
02/2020

